

САҢА ОЛОХ

Ч у р а п ч ы у л у у н х а н ы а т а

ХАҲИАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАВ

2003 он
БЭС БИЙН
11 КҮНЭ
СЭРСЭДЭ
№№ 67-68
(8978-8979)

**ФЕДЕРАЦИЯНЫ БӨБӨРГӨТӨН
ИҢЭРГЭ ДЬУЛУҢУОХПУТ**

Бас ылын 12 күнүгүз Россия норуота государственной суверенитет туһунан Декларация ылыныллыбыт күтүн бэлэстиир. Билларин курдук, суверенитет судаарыстыба политическай-правовой ис динин кардөрөр хачаыстыбаннай бэлэ буолар. Ол судаарыстыбага икки ардыларынаагы сыһаанналыы болпуруостарыгар быраап аан дойдугаагы уоспай билиинилибит нуормаларын кытааныхтык тутуһан, судаарыстыба дойдутун иһигэр ылыннар быһаарыылара тутулууга сурун уоспа ол дойду үрдүнэн булгучулаастык тутуһулуктаагын кардөрөр.

Россия суверенитетин историыгтатан кыгастык билийиннэрдэхэ, 13 сэл анараа өттүгэр Аба дайду историыгтар сага эрдэнэ кэм сагаламмыта. 1990 сыл бэс ийин 12 күнүгэр РСФСР народнай депутаттарым I съези Декларация ылынн, Россия сувереннай суудаарыстыба буслугун түнүгн биллэрибиз. 1991 сыл ыам ийин 25 күнүгэр народнай депутаттар съезтир бэс ийин 12 күнүгн ыраахыннык күнүгн биллэригэр уураары ылыммыта.

13 сий – бийдигдсэн да киш ололор, суддарыстыба да ололор сий белэнча үлүн жэм. Ол үрдүнэн сибилгингэ дигри Россияга киш эрэ барыта ити күн тухс быраалынныңын били-тиригитин чуолгай билбэт. Россия суверени-тетин туфунан Декларация ис хохсоно дигэн ки-ли мланар сокуоннара Союз сокуоннарын баһылыр буолбуттарыгар сытар. Билигин РФ республиканскай формалах салалталах фел-

ративнай-правовой судаарыстыбанан биллорил-
линэ. Ол аата, Россияга хаһан даҕаны госу-
дарственной федеративнай тутул баар буола
сыйдыбатаһын, федерализм үгэстэре сыта да
суоһун урдунан федерализм суолун тутуста.
Дээ, онон Россияга федерализм сана үөскөн
эеро итинэн сүрдөх үгэсчыллаах.

РФ Президентэ В.Путин РФ Федеральнай мунивар анал суругар былаастар федеральнай уонна региональной, олохтоох салайынны оргаранар икки ардыларыгар тугу дыһайлары тырысыны бүгүнтү күн биір самай тынҕаһыннаах боптуруоһунан ахпыт. Россия регион уратытын аахсыбатаха, тугу дыһайлары уонна боломучуйалары тырысым дьинт олохо субъектар сыһыаннара тэҥэ суох буоларыгар тирдэр. Субъектар тэҥ буолуулар — бу былаас государственной боломучуйаларын кээмэйн быһаарарга тэҥ кыһтанна. Итин атыннык быһаары экономика да, политика да боптуруостарын кедиүстээктик быһаары мэйсидиэбэ, регионнар социальнай-экономическай сайдымылар талыма тус-туһунанын кыһан үчүөттө суоҕа.

Россияда динийсиз федерализм слононо-
ругар кыянаых тустаахпыт. Бу үтүө бы-
рааһынныгыман Россия кизн-нэлэмен
урбатыгар слорор бары оллохтооктору эбэри-
лээн туран, биир кифи курдук илээх, эиэхэх,
чөө оллохтоох буюларыбыгар бакаарынык.

Бэс ыйа. Саха дьоно барах-
сагтар абыс ыйдаах кыһынгы
тоһуттар тыһыныы этэнгэ
аһаран, сыл тахсан, киһилин-
сүөһүлүүн күөкөс үктээн, кыл-
гас сайыммыт илгэ быйаһыт-
тан сомсоору, куус-уох ылаары
күргүөмнээхтик сайыллыка тах-
сар кэннэ.

Саар Кестекүүн тангара быраайынныңын күн Сыланг нэһилиэгин Бэрэтигэр кэрэ-бөлүө, дыроо күн буолан ааста. Ол курдук, бэйүөлүк аржаа өтүтүсү ыраас, куук кыралга саага бэксиринэ уонна арыы сылауун дьыста тутуулан улгара кириитин кырыы унаастаах олохтоохтору үрө-көтө бэллэстэтир. Кэлиг күндү маалдыттарын нэһилиэк баһылыга И.В.Башарын уонна "Бэрэ" баалынай хаһайлыстыбын сарайалаччыта А.Е.Сивилэ

көрсөткөн бөлүмдөктөрдүн историйын билиминдизлээр, билигин туск уларыйлы баарынкэлсинээр, көрдөсөөр.

Бэрэ. Сэрийн явниг бу зин-
бэх кийилээх-сүөлүүлээх
бөхүүлэк эбит. Ол бөйэтэ
удалыннаах сэрийн, кояхозта-
рын хоту көһөрүү, ситон кэни-
ки бөхүүлээктүү хийнээдэлхи
солмолто талтсан аслыт 60-

лэри кишлэр сүрүнүүлэр. Холбоур, А.Е.Сивков салайар "Бэрэ" б/х 70-ча сылгылаах, 30-ча илэ сибиинньэлээх, Сүрүн бэатын Бэрэтэн чугас Чарьыданнаах алааска туттулута. Баайнай өссө пипораманы үлэлэтэн, дыһутар-сэргэтэгир улаан көмө-тирэх буолар. Оттон ааспыт сайын 600 тыһ. солк. суумалаах Сылтанан Бэрэбэ диэри суолу онортордо. Итинэн эрэ муһуудаммата. Аны бу соторуаагыга эмиэ киһи сүүрэн-көтөн, утаастакка саага спутниковый-телевизикон

ковская хэв-чүөр кулаһынан
тойук тусйан уруйдааһынан
аһылына. Олохтооктору, кэл-
бит ылдыттары кылгас кии-
рини тылы этэн нэһилик
баһылыга И.В.Башарин ас-
паардыр. Салгы тыл бэрилэр
биир дойдулаахтарыгар СР
үпкэ министри солбулаачы
Новгородов В.И., ТХУ нача-
лынан солбулаачы Попов Н.Н.,
"Чурапчы" ТХК директорыгар
Ноговицын А.Т.

Улун саяаларга сүүлхү лийгн-
тигэр биегэдхын тообит
тойнигх кудыаастаан сө-
биэтин председателэ
Ф.Н.Друзьянов, дойдугуар
сайлыы,сынхана кэлэ сыда-
ар А.Н.Челалов дьоннугуар-
сэргэлэригэр үтүө алгыстарын
тиэртилэр, аел уоту оттон айх
гутан сирдэрин-уоттарын арчы-
лааһалар, Түмүкү мыйыт

БЭРЭЛЭР
ҮӨРҮҮЛЭРЭ

най оборудованием аялан туруртарда. Онон билигн бэрэлэринг эгэ эрэ 9 каналга тийгэ кароолор!

Олохтохтор бүгд ийн слутниковой оборудованиены булан адалыгта үннэ үйлдэжэнигэр комплеспут бимр дойдулаахтарыгар Их Түмэн депутата Макаров И.К., Улус Мунхабын депутата, "Чурапчалее" директора Макаров П.М., таган-тутан турсурбут улустаабы ТХУ ИПЦ специалина Аржаков М.Н., Дьоускуайтан изэн үлэлспит Гоголев В.И. матаалара улахан. Эмиз бийил савсыгтан "Саяхателеком" ГП Чурапчыгаары филиала (директор С.Д.Васильева) эксперимент бийылгынаа 4 телефон тохотын киллэрээбит.

Сайлалхүтээн тэрийни-
га биэр сонгу сагалалхыннаах-
тар. Ол курдук, Силантан
"Дилбада" бүх (А.И. Ногомш-
ына) 30, огтос чадлалый киби
П.Н. Беглов эмдэ киби бейүлэж
налларыттан хомуян 20
маныны, сохосз урукку
ныррой турар хотонун
еромсөөнзэн калһарен таһаар-
быллар.

Оттон бү күнү учадак олохтоохторо өртөн кэтсипит тэрэ. Олохтоохтор ололун-уру-улуун бузганынныкты тапкан сыяка кэлтэлээн, күөх чөчүгэ саламалары ыланнар ол тула сөзлүмү мусталлар. Санта арыны сыдыры уюна бакс-арина дилэтэ үлөбө кийримтин сисэр-туона Марианна Дьяч-

Мэргэжлээр Гугуун шийтгэл, "Эмгэг" б/х салбарзаччда В.В.Монастырев сэтгэ днээ айдэбуннуу кулгуун сыах маастара В.И.Смидевад тутгарда. Ол заннэ В.И.Ногордов, А.Е.Смидев, А.Т.Ногосидын дохуун ыгыз таһынныгын ортоугар днээрдэ кириин аалэй лицензэтин быһа кырылгаллар. Ылалдмттар сыах бастагы астанмт арынтыг, онгон онгоншуллубт саламааты алаалһылаан айсайдлылар.

Салгыы участак ухуйаанын иитилдиз-чылларын уонна Сыланг Сыннаалан хомини үлэит-терин куустурун ырыа-тойук, үгүлү хойука дизри дынардык да. Бэрэ олохтоохтору санаала-ра көтөрүллэн, үлүү сылларга "кырыы участкак" дэнэр тылла-ры кээр кылдан, итинник өрө көтөрүллэн болмистэтиилэр. Др-лэбэ да участкак ытык кырдыагаһа А.И.Чепалов аһара долгууан туран:" Түүлбэр да багтаппат этим бу мин бэрэбэр бэксериңэ, арыы сыба туул-луу дииң. Түгэниник да тутал-лар збит!..." - дигэ дуо. Олохто-охтору, малдыттары да ылыс-тахха, бииргэ түмсэн үлүлээ-тэххэ туох барыта кылларын бүтүгүнү түтэн эмиз итэртэбэ. Ол эрэри кэскиллээх болууру-остарынан дырыктанарга уча-стак туста баһылыктаах буола-ра - күл баҕаһара збит. Маны бэрэбэр олох иддэбиллин күрдүк көрөллэр, тууруосаалар.

М. МАКАРОВА,
улууставкаы тыз
хаһайыстыбатын
управлениетин
специалиста.

Сиртэн хостонор күндү байын – араас өгүчүн күлүмнүү умайар алмаас таабы чочуйан, кырылаан бриллианга кубулуларга айылбаттан анаммыт талаан эрэ буолбакка, анал үөрэх эмиз наада.

Бас зинн 5 нумар Дюку-
усай куоракка 16 №-дээх поли-
технической училище базатыгар
"Бриллиант-2003" дьин республи-
катаабы алмааһы кырылаачы-
лар конкурстары буолан ас-
та. Онон биһиги улууспутут-
тан 13 №-дээх Одьулууннаабы
оскуола-лицейтэн маастар
Александр ЕГОРОВ, студент,
Нам улуунун 12 Хомуустаабытан
төрүттэх Иван МАКСИМОВ
кыттымы ыһылар. Бу үрдүк
таһымнаах конкурс кыттылаачы-
тара бэйэлэрин ситиһилэрин
үлүстэ редакцияга киирэ сы-
рыттылар.

- Конкурса улсайга 7 алмазы кырылыыр завод, 3 үрәтәр-производственной комбинат кытына, - дигән Александр Афанасьевич кэспезини саралаата. - Күн бастагы агарыгяр бир чаас устата маастарлар искили, үрәтәнччи-

"БРИЛЛИАНТ-2003"

лэр бийрдийг таахы байхыг элпингоспитигэр ылан кырыллан көрдөрдүбүт. Бу түтүмкөз таас кырыламмыт хазыксыбатын, бэриллибт матарыйаалтан төлө ылаахыннаах бриллианы онгорон таңаарбыкын учуоттаан сыяачаалылар. Эбият кинэ үрөнөзччилөр төрөтинескай өттүгэр билиилэрин бэрбэркэлээн, билиэттэринэн боппууостарга эппизтэттидэр.

Конкурс түмтүнүн хамаанданан I миңистрия Майа, II-ти Нам заводдара, III-тү 16 №-дөк ГПТУ ылылар. Биридилеэн миңистриялара мин урундоочим Иван Максимов III миңистрба тагыста, "Туймаада-Даймонд" алмаалы кырылылар заводдугар үлөкө ыгылылынына.

Утуутала хайгыр тилгын
истэн күл устутар хараачы си-
зипит, ис киирбэх сахалы
мессууннээр Ваня уол кыйы-
тыттан үзэр минчилиэз олоро-
лун карат.

– Вана, эн бу лицейгэ бэйзиг багачулан хуирбатынг

ДҮӨ?— ДИЭН НЭЙТҮМ.

– Одылуунга аймахтарбар
күүлэйдни кэлэн баран алгас
кирэн хаалбытым үннэ онгон
олох кэмсиммэллин.

- Ийнхи өвтүгэр тухай баяанзаахуйнхны?
- Салгыр үерэхлийн үрдэтинихилин багарбын. Лицейдэр Дюкусайдаагь индустриальной педагогической колледжид целовой направление бизидилэр. Ону тэһинэн хас даганы сиргэ үлэгэ ыгырдылар.

– Одьулуннаагы оскорула-
лицейгэ үөрэнэ киириэх
баҕалаах оҕолорго тугу этиэн
эти?

— Алмаас кырылааччы үрөзүн багылааткоо үлгөз сүрөх хаалбаккын. Ону сөргө үрөзкнн үрдэткнн салпын барыахын сөл, — днзн студент уол саамаатын үлгөзүннн.

Куну-куниүктээн кыры-
пах саба тааһы кыгастаһан
кырылмыр бириинчик
үлэни тулуурдаах эрэ дьон-
нор толорон эрдэхтэрэ. Ки-
нилэргэ инникитин өссө
үрдүк ситиһиилэри
бэлэрыабын.

Галина ГОВОРОВА.

Даңазаччыларбыт болжомтолоругар!

«Сага олох» хаһыакка 2003
СЫЛ ИККИС АҢАРЫГАР сурутуу
бэс ыйын 25 күнүгэр түмүктэнэр.
Суруттара иликтэр почта отде-
лениеларыгар суруттарарга
тиэтэинг!

Сыаната 6 ыйга – 190 солк.

«Сага олох» РИХ.

БАСТАКЫ

Үөрэнээччилэргэ аналлаах таһаары

ТУСТУУК УОЛ АРИАН

Биһиги профессор Г.П.Башарин аатынан Сылан орто оскулатыгар V кылааска 13-һүө буолан үөрэнэбит. Мин биһигэ үөрэнэр табаарыспыт Ариан Игнатьев туһунан кэлсиэхпин баһарабын. Кини оскуолаҕа үөрэнэ киириэбиттэн ыла тустуунан үлүһүйэн дьарыктанар. Тренерэ Егор Иванович Яковлев, Ариан араас улуустарга тустан үгүстүк кыайан-хотон кэлээччи. Кини 2001 сылтан бэттэх улуус, республика таһымнаах күрэхтэһиилэргэ аҕыс төгүл I миэстэ, икки төгүл II миэстэ, үс төгүл III миэстэ буолан турар. "Эдэр чемпион", "Саамай кэскиллээх бөбөс" диэн анал ааттар хаһаайыннара. Барыта 13 медаллаах. Бу ыйга Саха сириг аатыттан Хабаровскай куоракка Дальнай Восток чемпионатыгар кытта барыахтаах.

Мань таһынан Ариан балта Аришалын йоганан дьарыктаналлар, тааска хаамаллар, араас трюктары онороллор. Йогаҕа аҕалара Андрей Васильевич дьарыктыыр. Ийэлэрэ Мария Матвеевна волейболистка, сүүрүүк, биһиги нэһилиэк киэн туттар спортсменката.

Бу курдук биһиги табаарыспыт Ариан иллэҥ кэмин туһалаахтык атаарар, бэрт бэһиэлэй, сайаҕас уол. Инникитин киниэхэ үчүгэй үөрэҕи, спорка өссө үрдүк ситиһиилэри баһарабыт.

Марина МАКАРОВА,
Сылан орто оскулатын V кылааһын үөрэнээччитэ,
"Кыраһа" корпост корреспондента.

Хаартыскаҕа: Ариан Игнатьев.

КУЛҮМҮРДҮҮР БАРЫТА КӨМҮС БУОЛБАТАХ...

Олох... Бу орто дойдуга кини төрөөбүттэн кырыктыыбыт баттахтаах ытык кырдыҕас буолуор диэри сатаан толору өйдөөбөт тыла. Олохун тухары бэйэҥ бэйэҕэр элбэх ыйытты биэрэбин уонна онно эппиэт эрэйэбин. Мин саастыылаахтарым тугу саныылларын, төһө диринник толкуйдүүлэрин билээри аҕыйах оҕоттон: "Кулүмүрдүүр эрэ барыта көмүс буолбатах" диэн этиини хайдах өйдүүгүт? — диэн ыйыттым уонна манньк хоруйдары ыллым.

ОЛҔА: Олоххо барыта үчүгэй эрэ буолбатах. Нууччалыы эттэххэ, "Жди от жизни не только хорошего, но и плохого" диэн. Үчүгэйэ суох куһаҥан буолбат, куһаҥана суох үчүгэй буолбат...

МАРИЯ: Ол аата, тас көстүү — сымыйа диэн. Бу тулалыыр эйгэбитигэр барытыгар баар. Холобур, биһир эмэ үөн кэрэттэн-кэрэ көстүүлээх сибэккигэ сүмэтин хомуйаары түстэбинэ быстааха былдьаһыан, сизмэх үүнээйи сизн, оборон ыһыан сөп. Өссө ити өс хоһооно кэлэйини бэлиэтиир дии саныбын. Холобур, биһир кинини таптаан чабылхай сулуска, сирдээҕи аанньалга тэнгээн идеал онгостубутун, киниг дьонтон туох да уратыга суох, үгүс итэбэстэрдээх буоллабына хомойон бу этиини туттуохтарын сөп.

ТУЙААРА: Мин санаабар, эрдэ наһаа үчүгэй кини диэн көрбүтүг ис-инигэр киирдэххэ чыҥха атын кини буоллабына итинник этиэххэ сөп. Маньаха маарынньыр сахаларга "Кини эриэнэ инигэр,

сүөһү эриэнэ таһыгар" диэн өс хоһооно, оттон нууччаларга "Внешность обманчива" диэн этиилэр бааллар. Манньк суолталаах өс хоһооноро кинини олоххо үөрэтэллэр, харахын аһаллар.

ВИКА: Кими баһарар тас эрэ көрүнгүн көрбөккө, ис дууһатын билиэххэ наада. Эн эппит өһүг хоһооно келүөнэттэн-келүөнэҕэ уос номоҕо буолан билингээнгэ диэри кэлбит өбүгэлэрбит муударастара буоллаҕа. Мээнэҕэ итинник диэн айбатахтара буолуо, бэйэлэрэ эттэринэн-хааннарынан билэн толкуйдаатахтара...

Дьэ, бу курдук араас эппиэт, ону тэҥэ биһир санаа. Ити өс хоһооно биһиги күннээҕи олохпутугар көстөр, сылдыар эбит. Күндү биһир саастыылаабым, эн эмиз эппиэттээн көр эрэ.

Туйаара ПЕСТРЯКОВА,
Кытаанах орто
художественнай -
эстетическэй оскулатын
XI кылааһын үөрэнээччитэ.

ҮҮНҮҮ-САЙДЫЫ БИҢИГЭ

Төрөөбүт-үөскээбит Төлөйбүттэн төлөһүйэн мин саха биһир чабылхай саары-нын аатын сүгэр оскуола борулун атыллыр дьоллооммутум, кырабыттан ыра санаа онгостубут Д.П.Коркин спортинэй оскулатын үөрэнээччитэ буолбутум.

Бу сүдү кини олорон, үлэлээн аастыт томторо аны мин үүнүм-сайдыым биһигэ буолар. Д.П.Коркин музейын

**А.П.Коркин
төрөөбүтэ
75 сылыгар анаан**

көрөн, кини байытэ тулпут тренажердарыгар дьарыктанан, турнигар хатаастан, күстээхтик спордуна үлүһүйэн, билигин мин ис сүрэхпиттэн оскуола чизин көмүскүүргэ турунабын.

Биһиги бары улуу киһибиһ аатын үрдүктүк тутатыт, кини биһигэ олохпутугар суолдугут сулуспут тэҥэ. Оскуолабыт иннигэр турар кини мөсүүкө күн айы биһигини арыаллыыр, ситиһиилэрбиттэн тэҥэ үөрэр-көтөр курдук. Д.П.Коркин матириэтин туруорбут үөрүүлээх күнгэ Николай Никола-

евич Гуляев эппит аҕыс тыла мин өйбөр билгин да баар. Кини: "Оскуолабыт Д.П.Коркин аатын сүгэрин бар дьонго ыраахтан биллэрэ турдун. Оскуолабыт чизин харыстыабын!" — диэн эппитэ.

Мин дьоллоомутун кини хаампыт хонутугар күөлэһиэрбиттэн, кини тыыммыт салгынынан тыһынарбыттан. Улуу киһибиһ ыра санаатын

олоххо киллэрэн биһиги биһиртэн-биһир үрдэли дабайабыт, кыайыы кынаттанарбыт.

Оҕолор, хаһан да, ханна да буолларбыт оскуолабыт аатын түһэн биризмэбин, үрдүккэ-кэрэҕэ тардыһабын! Эрэһэбин: биһиги хас биһирдиһит сүрөҕэр Д.П.Коркин аата, кини ырата мөдүй тыһыннаах сыдыаҕа.

Гена МАКСИМОВ,
ЧРОСИО VII "Б" кылааһын
үөрэнээччитэ.

АЙАР ТЫЛ АБЫЛАҢАР ЫЛЛАРАН

Мин орто кылаастарга үөрэнэрбэр саха тылын уонна литературатын учуутала О.Р.Аржакова салайыт "Үнүгэс" литературнай курулугар сылдыбытым. Ити сылларга суруйбут айымньыларым "Саҥа олох", "Кэскил" хаһыаттарга уонна "Чуораанньык" сурунаалга бачээттэнэн тахсыбыттар. Оттон айбыт хоһооннорум "Ыллыкчаан" хомуурунньука киирбиттэрэ.

Аастыт үөрэх дьылыгар ордук сөбүлээн нууча тылын уонна литературатын учуутала Р.Т.Корякина салайан ылпыт "Литературнай салонугар" дьарыктаным. Итиннэ нууччалы хоһоон, кэпсээн айарга холонубут, сорох ардыгар кырааһан тылабаастаатыбыт. Бүтүн Россиятааҕы "В мире без границ" диэн интеллектуальной конкурса кытынныт.

Биһиги биһир дойдулаахпыт, билиилээх тренер Д.П.Коркин туһунан матириэалы хомуйууга үлэлэтибит. Кини хогү көһөрүүгэ сылдыбыт сиригэр, Булуҥ улуһун Бороҕон нэһилигин оскулатын музейыгар сүрүк ыл-

пылпыт. Оскуолабыт аатын сүгэр В.С.Яковлев-Далан төрөөбүтэ 75 сылыгар аналлаах улуустары литературнай конкурса ситиһиилээхтик кытынныт: 18-гар дьэри саастаах оҕолорго мин I-кы, Туйаара Пестрякова III миэстэ буоллубут. Аны инникитин нууччалы хоһооннорбутун российскай сурунаалларга ытарга быланнаабыт.

Биһигини кытта биризмэлэрин харыстаа-бакка үлэлэспит, күөс-көмө буолбут, байы-орон үөрэтэр предметтаригэр чинг билиилээх уонна бөрүннүлээх тыл учууталларыгар Ольга Романовнаҕа уонна Раиса Тимофеевнаҕа махталбытын этэбит. Күндү учууталларбытыгар инникитин даҕаны үөрэтэр-иһэр үлэлэригэр үрдүк ситиһиилэри, дьэбурдаах үөрэнээччилэри сыдыкка-кэрэҕэ үгүлалларыгар баһара-быт.

Маша ЛАЗАРЕВА,
Кытаанах орто художественнай-
эстетическэй оскулатын
XI кылааһын үөрэнээччитэ.

Таал-Таал эмээхсин, биэс ынахтаах Бэйбэригээн эмээхсин, Алаа-Моҕус, Мэник-Мэнигийээн... — бу бары остуоруйа геройдара, оҕо саастыт хатыламмат доботторо.

Оттон бүгүн эһиги болҕомтобутугар Сылан орто оскулатын V кылааһын үөрэнээччитэ Марина МАКАРОВА суруйбут остуоруйатын бачээттиһит.

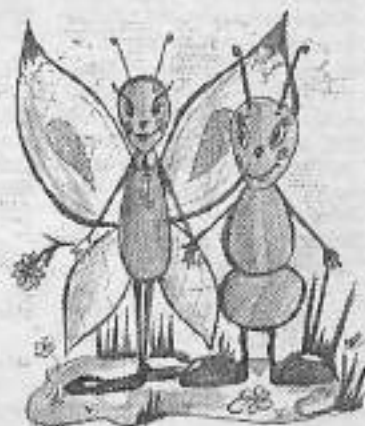
ҮТҮӨ ҮТҮӨНЭН ТӨЛӨНӨР

Олорбуттара эбитэ үһү кымырдаһастар дьэ кэр-гэттэрэ. Ийэ кымыр-даҕас оҕотун көрөр-ха-райар, аҕа кымырдаҕас бултуур-алтыыр.

Арай биһир сарсыар-да оҕо кымырдаҕас аҕатын кытта бултаһа барсыбыт. Ыраах аҕатыттан тэйэн мунан хаалбыт. Кымырдаҕас ытыы сытан хомурдус хаама сылдыарын көрбүт уонна ыйытты: "Хомурдус, хомурдус, мин дьэҕэр хайдах тийэрбин сүбэлээн кулу эрэ". Хомурдус: "Жж-жж, ыл-лык суолла бул, жж-жж", — ди-эн баран көтөн хаалбыт.

Оҕоһон ыллык суол көрдүү сылдыһыт. Арай ин-нигэр лыах көтөн түспүт. Кы-

(Остуоруйа)

тым", — диэн хоруйдаабыт. Кымырдаҕас толкуйдаан баран: "Лыах, мин көхсүбэр малгын уур, илдьэн бизризм", — ди-эбит.

Лыах кымырдаҕас көхсүгэр малын ууран, дьэтигэр, оҕотугар булбут аһы этэнгэ ти-эрпит. Махталын бэлиэ-тин кыраһыбай кына-тын имигэстик хамса-тан, күөх халлаанга өрө көтөн тахсан ыллык суолу булан кымыр-даҕаһы дьэтигэр сир-дээн бизрибит. Кыра кымыр-даҕас дьэтин булан үөрүүтэ сүрдээх. Ийэ кымырдаҕас оҕотугар эппит: "Малдыһас, өрүү ити курдук атыттарга үтүөкү онгорор буол. Өйдөө — үтүө үтүөнэн төлөнөр", — диэн.

мырдаҕас көрдөспүт: "Лыах-лыахчаан, ыллык суол булар-бар көмөлөс, көрдөһөбүн-ааттаһабын!..". Онуоха лыах: "Оо, мин оҕолор сибэкки сүмэтин илдьэ баран иһэбин. Элбэҕи ыламын кынатым тостөөрү гына, кыайба-

ЭБЭРДЭЛНИБИТ!

Ынтыгтабыллаах биір дөйдүлү аягытын, М. К. Аммосов аатынан Саха государственной университетын культурология кафедратын сабактасын, философский наука докторун, профессор ПОПОВ Борис Николаевичи 65 саасын туоларынан итиэнэ СР Президентин Ыйаарынан 2003 сылга наука уонна техника салаатыгар СР Государственной биримийетин лауреата буолбукунан иттигик эбэрдэллэбит!

Уважаемый Порфений Сергеевич ИВАНОВ!
Руководство и личный состав Чурапчинского УОВД искренне поздравляют Вас с 50-летним юбилеем!
Желаем Вам и Вашей семье крепкого здоровья, успехов в работе, учебе и семейного благополучия.
Счастья и долгих лет жизни!

Эн философия, этика, эстетика, культурология, дурубунай культура, социальная экология, социология уобаластарыгар Россияны эрэ буолбакка, бүтүн планета үрдүкүн иттигик билгэр бөдөн специалист быһытынан үрдүктүк сыаналанаргыттан, СР наукатын үтүөлүк деятеля, наука уонна үөрэтиригэ Государственной биримийетин лауреата, Наука уонна искусство Петровской Академиятын, Россия Социальной наукаларга Академиятын академигара, Үрдүкү оскуола Норуоттар икки ардыларынаабы академиятын чилин-корреспондента, Россия Журналистары уонна Сүрүөтүчүлэрин союзтарын Норуоттар икки ардыларынаабы Түмүсүтүн чилиннэрэ буоларынан, атын да үтүс дьолуннаах ситиһиниригинэн биір дөйдүлүлүккү күөн туттабыт.

Күндү Борис Николаевич, Эйиэхэ икки хонноохс, үрдүк үөмүлүккү, айымнылаах, тахсылаах үлэсэр салгы чыытхай ситиһинири, үтүөкэн дурубунайы, дьолу-соргуну баарабыт.

Улуустаабы культура управлениета.

Чурапчытаабы государственной физический культура уонна спорт институтун ректората, Чурапчытаабы республиканской орто спортивной интернат-оскуола администрацията, холбоһуктаах профкомнара институт спортивной, иитэр үлэсэр проректорун, Саха Республикатын физический культура уонна спортка үтүөлүк үлэтигин ПДОВ Егор Васильевичи 55 саасын туолар өрөгүйдөх үбүлүгүнэн ис сурактан иттигик, истигик эбэрдэллэбит!

Баарабыт Эйиэхэ, үтүө үлэтиг кийиккэ, тапталлаах кэргэнгэр, ийэтигэр — саха үтүө-мааны Далбар Хотунугар Варвара Петровна, оҕолоругар, сиэннэргитигэр уун дьоллоох ологу, сахалы сайаас санааны, кэпчэчэбдик дурубунайы, чыытхай күнү, сү-дүк халлааны.

Ылыыбыт дьаһалыг ылан истин, турумут суолуг аартыга арыла, тэнигит үлэи кэсимиэ кэниг турдун!

Улуустаабы инбалииттар обществоларын председателин, Бүтүн Россиятаабы Инбалииттар обществоларын Бочуоттаах чилинниг Василий Петрович НИКИТИНИ социальный үлэтигэр профессиональной бырааһыныктырын эбэрдэллэбит!

Баарабыт Эйиэхэ сир үрдүгэр баар бары кэрэни, үлэти, кытаанах дурубунайы, дьык кэргэнгэр дьолу-соргуну. Билиги кийимит үлэсэ туһа, сайда туарыгар күөс-көмө, сүбэ-ама, тирэх буоларгар махтанабыт.

Эбэрдэни кытта улуустаабы инбалиит оболору дьыаба үөрэтин уонна иттигин учуутала Галина Петровна Дьячкова, Чурапчы салиэннэтин «Үрүг илэ» түөлбөтин начальнига Мария Михайловна Старостина.

Редактор: Г.Г. ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 «а».
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265.
E-mail: sapaoloh@churap.sakha.ru

Күндү кэргэним, күн-күбэй ийэбитин, дьолун-мааны санаспытын, "Сахателеком" ГП Чурапчытаабы филиалын кылаабынай бухгалтерин Екатерина Гаврильевна МАКСИМОВАНЫ күн сирин көрбүт кэрэ-балла түтэнгинэн — үбүлүгүнэн долгуйан туран истигик эбэрдэллэбит!

Эн баар буолангыт ийэ, кэргэн, сайаас саңас үтүө холобурун билэбит, үбүлүгүн үлэ үлүгүр көрсөргүттэн олус үөрөбүг, барыга күөн туттабыт, махтанабыт. Бу күнгүр ис сурактан тахсар тылары солбуйар сибаки дьэбөтүн уунабыт. Билиги тапталыт күлүнүн уун үлээн, дьоллоох буол дигэн атыгыт. Дом!

Эбэрдэни кытта кэргэним Владимир Семенович, оболоруг Сашенька, Сема, Чурапчыттан балыстаргыт, иинилэргит, сиэн-аймах оболоругут Сена, Шура, Светлана, Николай, Егор, Оймякөөнтөн Мальхтар.

Ус-Алдан улуутун сугуннаах Суоттутуттан төртүтээх күндүтүк саныыр, ытыктыр кийимитигин, санаспытын МАКСИМОВА Екатерина Гаврильевна олохун кэрэ-балла түтэнгинэн — 50 саасынан ис сурактан эбэрдэллэбит!

Аймах-билэ дьонугор тулхадыйбат тутаах кийибит, кэрэ байан кэтибиккэ, куруук бүтүгүнүгүрдүк үөрэ-көтө ологу, үлэни түстөһө сырыт. Олохун аргыла убайдыт, быраатыт Владимир Семеновичтиг оҕо-сиэн тапталынан, аймактаргыт, туламыр дьонугут алгыстарынан үөрүүгүт үксэтин, дьол эрэ тоскойдун.

Чурапчыттан, Дьокуускайтан, Амматтан Аманатовтар, Поповтар, Туриннар, Бандеровтар, эдэнигит Мария Петровна.

Күндү кийимитигин, санаспытын Екатерина Гаврильевна МАКСИМОВАНЫ дьолун-мааны үбүлүгүнэн үөрэн-көтөн туран эбэрдэллэбит!

Бийиккэ, Максимовтарга, кийимит, саңас буолан кинирээхтэн дьыаба-уоха барыга сыстаас, сатабыллаах хаһайка, тариттар корутуулаах үлэтиг быһытынан үрдүктүк сыаналыгыт. Киз-холку майгыгынан, ологу диригити көрүүгүнэн сөбүлэттин.

Күндү дьоммут, саңа туттан кимбит дьыабыт арынан алла турдун, байаңдаах булчут куудук баай-талым олохтонун, удысорт улаатын, уруйдана турдун!

Эбэрдэни кытта Кытаанахтан, Чурапчыттан бары Максимовтар, Махаровтар, Борисовтар, Боякиновтар.

Мин кэргэним, Чурапчы салиэннэтин олохтооҕо СТАРОСТИН Петр Евстафьевич ыараханык майдан олох итин охсунан ий аһара сыгыт кэмгэр кыһалан эмтэбик, көрбүт-истити кин балыһа инфекционной отделениетин (сэб. Коркина А.Е.) бары үлэтигитигэр, терапевт-врач Кузьмин Г.Э., хирург Коркин А.Н., хаан кутар луун сабидис-сэйигэр Попов А.А., хаан биэрбит бары табарыстарыгар истиг махталбын тирдэбик.

Олохун тилэх, 9-с, 40-с күннэриг атаарар ыарахан кэмнэрбэр ис санааларыгтан моральна, материална кемеңи оторбуг бэйэм предпринимательбар Климова Е.М., предпринимательбар Аммосова А.Е., Седалищева Ф.С., биригэ үөрэммит оҕолоругар (ЧОО 24-с выпуск), саахыматтыг табарыстарыгар, армийа биригэ сулууслаабыт, студенаабыт доҕотторугар, бэйэм үлэлиир «Кыталык» рыногым коллективигар, куруутун өйөбүл-тирэх буолар ыкса ыалларбар Клара, Егор Максимовтарга, Наталья, Иннокентий Ариповтарга, икки тэңэ саныыр дьүөгэбэр Иванова П.С., Чаран уулуссатын бары олохтоохторугар, кэргэним оҕо сааһа биригэ асылыт доҕотторугар, табарыстарыгар, хаан-уруу аймактарыгар өйөбүл-тирэх буолбуттарын итин диригити махтанабыт.

Эйиги үтүө санаагыт хаһан да убаараба-тын, бар дьон махталын оруу ыла туруг. Барыгыгар ыраас халлааны, бөбө туруктаах чөл ологу баарабын.

Кэргэнэ Света.

Мэңэ-Хакалас улуутун Майа салиэннэтин олохтооҕо, тапталлаах кэргэним, ийэбит, эбэбит, эдэнигит АДАМОВА Зоя Ильична бэс ыйын 4 күнүгэр ыарахан ыарыыттан бийиги кэксэбитигинэн туораата.

Бу кыһаллаах кэммитигэр өйөбүл-тирэх, күөс-көмө буолбүт Мадрискааннаабы потре-бощество бырааһыныктыг председателигэр Григорьева Александра Гаврильевна, Попов Егор Петрович, кылаабынай бухгалтер Лазарева Евдокия Даниловна уонна биллигин, урут биригэ үлэсэбит табарыс-талыгар, коллективтарга, Чакыр иһилигэр оҕолор Федосеев Егор Семенович дьык кэргэ-нигэр бары махталбын тирдэбик.

Баарабыт ыары ыалласпатыгар, дьол-лоох ологу.

Кэргэнэ Афанасий Никитич, оболоро, кийиниттэрэ, күтөтэ, сиэннэрэ, балыллара, бырааттара.

Надя МАКАРОВА, Чурапчы сэл.

ЫНЬАХХА ҮНҮРҮБҮТ!

Күндү төрт-үс аймах-билэ дьоммутун Чурапчы улуутун II Мэдьэкс иһилигин былыр-былыргытан үтүө дьон уугутун үксэбит сиргэр-уугар «Түмүү» ыһааха ытырабыт!

Билигити кэмгэ урууку Мэдьэкс иһилигэ кыры уаастак буолан дьон-сэргэте аһыаан уустук балаһааннаах. Бэйэни салайыны бу быһаарылаах кэрдиэс кэмгэр быһаардыгытына, ахайбака хаалдыгытына кэлэр кэскилбитигэр охсулаах буолурун умнумурун. БЭС ҮЙҮН 17-18 КҮННЭРИГЭР «Түмүү» ыһаагар күргүмнээхтик кытаргытыгар Мэдьэкситтан төртүтээх дьоммутун күтэбит!

ПРОГРАММАТА:
Бэс ыйын 17 күнэ
12.00 ч. — кэм, регистрация, балаахаларынан түһүү — Аныгыт Алааска.
14.00 ч. — арчылаһын — Улахан Эбэҕэ.
15.00 ч. — научной-практической конференция.
Темата: «Мэдьэкс иһилигин уруукта, ийик тускула».
Сыала: Мэдьэкс иһилигин төртүтэриг историгын, билли-лээх дьоннорун билсигинэрим, кэлэр кэскилин түстөһүн.
20.00 ч. — сыннаһан кыһата, сһукай.

Бэс ыйын 18 күнэ
11.00 ч. — ыһаагы үөрүлээхтик аһы, концерт.
12.00 ч. — түһүлгөн аһаһын.
14.00 ч. — илин-атах соннууларыгар кураһтһинилэр, конкурстар.
18.00 ч. — ат сүрдүтэ. Ыһаагы сабын.
Ыһаах кэмгэр төрүктүн-уускутун архив матырыаалларыттан билсэххитин сөп. Икки күн аһыыр астаах, балаахалаах кэлэбит.
Комиссия.

КОЛҮӨНЭЛЭР КӨРСҮӨҮЛЭРИГЭР ЫҢЫРАБЫТ!

Күндү биір дөйдүлүлүккү, урууку Миронов аатынан кол-хозка оҕоро, үлэни сылдыбыт дьоннорбутун дьаарыллааҕа бэс ыйын 28 күнүгэр сарсыарда 10 чаастан сааһан сайыны керо колүөнэлэр ыһахтарыгар ытырабыт!

Аһыыр астаах, ырылаах-тойуктаах кэлэргитигэр. Билсэр телефон: 43-182.
Көбүлүүр бөлөх.

ТАКСИ

ЧУРАПЧЫ — АЛЛАРАА
БЭСТЭЭХ — ЧУРАПЧЫ
Тел. 41-428

НОВЫЕ ПОСТУПЛЕНИЯ В МАГАЗИНЕ «БООТУР»:

Мягкая мебель, кресла-кровати, диван «Малютка», холодильники, микроволновые печи, стиральные машины в ассортименте, видео-аудиоаппаратура, кухонные гарнитуры, обеденные зоны, детские коляски, велосипеды более пяти видов, краски, обои, кисти, растворители хозяйственные, электротовары и мн. др.
Наш адрес: с. Чурапча, ул. Октябрьская, 57, магазин «БООТУР». Тел. 41-416.

АТЫЛЫБЫТ

Көлө охсорун. Саһаас чаастаах. Сыһаһа — кэпсэтинэн эбэрт эһиги варианттыг. Билсэр тел. 41-599.

4 састаах, тыһы олоох, сыһаһа майгылаах ыһаы. Билсэр тел. 26-266.

Хаһыат аныгыскы нүөмэрэ бэс ыйын 17 күнүгэр, оптуорунуука, тахсыаба.

Күндү кэргэним, арабыт, эһэм, Болуур иһилигин олохтооҕо, үтө ветерана, I группалаах иһилигит, предприниматель **ЕГОРОВ Гаврил Гаврильевич** уун ыарахан ыарыыттан албүтүн, диригити сүлүгүн туран, аймактарыгар, табарыстарыгар, билэр дьонугар иһилинэрбит.

Кэргэнэ, уола, кыһа, иһилигит уола, сиэнэ.

Курууларын тирдэргэр:
— Иһилик олохтооҕо Егоров Гаврил Гаврильевич олохтон туорабы-тынан кэргэнигэр Елизавета Иннокентьевнага, оҕолоругар, сиэнигэр, ай-мактарыгар Болуур иһилигин дьаһалата, иһиликкэ уонна кырдыаһастар сабэртэ.
— Эр сыһаһа Мандрааһытаагы арыы сыһаһа мастарынан үлэсэ-бит Егоров Елизавета Иннокентьевнага кэргэнэ Егоров Гаврил Гаврильевич олохтон барытынан «Чурапчы» ТДК коллектива, професса, Мандрааһы-таагы арыы сыһаһа коллектива.
— Егоров Гаврил Гаврильевич албүтүнэн кэргэнигэр Елизавета Инно-кентьевнага, оҕолоругар, сиэнигэр, аймактарыгар «Мандрааһы» ТДК кол-лектива.
— Таһаһа, убайда, кыһыһа Егоров Гаврил Гаврильевич олохтон туорабытынан кэргэнигэр саһастарыгар Елизавета Иннокентьевнага, оҕолоругар, сиэнигэр бырааттара Дьидореттар, Иван Егоров, балта Мотрина Румянцева, күтөтэ Михаил Петрович уонна кийикэр дьык кэргэнтэ.
— Егоров Гаврил Гаврильевич ыарахан ыарыыттан кийикэр кэксэриг-тэн туорабытынан кэргэнигэр Елизавета Иннокентьевнага, оҕолоругар Ган-нага, Ганнага, сиэнигэр Чурапчыттан Афанасий Николаевич Саһын, Тимо-фей Васильевич Нова дьык кэргэнтэ.

Хаһыаты тэрийээччилэр: Саха Республикатын Правительствота, улуус дьаһалтата, редакция. Хаһыат сахалы тыһынан оптуорунуука, чэпкэргэ, субютааҕа тахсар. Хаһыат индекс: 54907.

«Саха олох» редакционной-издательской холбоһук. Офсетной бэчэт. Саһаһын №№ 67-68. Тираж 2454. 10.06.2003 с. бэчэккэ барилинэ.

Автор суругар этилэр санаа редакция позициятыгар мэлди сөп түбэһэр буолбатах. Сурукка ыйыллар чахчылар кырдыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэте сүгэр.